

Title: “Intention”
Author: Dr. Maung Maung, Chief Justice, Chief Court; Member, Special Criminal Courts’ Appeal Court
Date: 31 December 1970
Source: Special Criminal Courts’ Appeal Court Rulings (1965–70), 1971
Translator: Nick Cheesman, Australian National University

The Chief Court bench has directed previously that, “In making state policy a success, the Special Criminal Courts’ Appeal Court is issuing rulings with the quality of justice and has been laying down judicial guidelines. The Special Criminal Courts’ Appeal Court rulings included in the law reports and sometimes distributed via General Letter are to be studied well and followed.”¹

State policy is policy stipulated by groups of individuals who have taken on state powers from the people, as required for national security, unity, prosperity, etc., looking forward. Therefore, not only can the law not exist independent from policy, but it must serve to make it a success. However, as the Special Criminal Courts’ Appeal Court Chairman Colonel Hla Han pointed out in his foreword [to this book of rulings], when the invoking of “policy” goes against law—if ‘each monastery chants its own verse’, each court issues its own verdict—there is danger.

In making state policy a success by issuing rulings with the quality of justice, the Special Criminal Courts’ Appeal Court is a leading body. Significantly, in order to fulfill its

---

¹ *Assistant Commissioner of Taxation v. Aung Thein Kyu Rubber Estate*, 1966 Civil Miscellaneous Application 1, at 2.

leadership duties the Appeal Court's chairman and members include members of the Revolutionary Council and cabinet ministers. There can be no persons more familiar with state policy than those persons involved in formulating policy. There can be no persons with more practical understanding of how the power of law also can be used to make policy a success than those persons.

Indeed, in traditional Burmese justice too, when the ministers involved both in the making of law and management of state affairs, under the leadership of the king and crown prince, together heard and ruled on appeals they issued verdicts with the quality of justice and which made state policy a success. In the villages and townships likewise, respected learned persons who emerged from among the people were assigned to adjudicate on tribunals. Thus, the judiciary was not independent of the people.

In its country of origin, Britain, the British judicial system with which we were accustomed is also a system that from its base to its core has come into existence independent neither from the people nor from state policy. At the base, people's ("local") honorary judges (Justices of the Peace) adjudicate via tribunals. If a delicate legal problem arises or if procedure is unclear, they can consult an expert law court officer (Clerk of the Court). Professional judges and Justices of the Peace jointly hear serious cases. There are also people's jurors who decide with assistance on legal matters from a professional judge. And the professional judges are not judicial bureaucrats who have risen through the ranks, but legal practitioners selected from among the people who have been close with the people's lives.

The structure of Britain's judicial system at its core is especially interesting. The person of the justice minister in the cabinet is referred to by the historic title of Lord High Chancellor.

That person is an elected member of the party in power. When the Lord High Chancellor is sent over to the upper house (House of Lords), his designation is presiding officer of the house. The nine Law Lords in the House of Lords and the Lord High Chancellor in turn are the country's topmost appeal court. Not only that, the Lord High Chancellor is the President of the Supreme Court, in addition to which he is the presiding judge of the civil appellate division in the Supreme Court. The presiding council of the Supreme Court also includes personages from appellate and original jurisdictions.

And so, because a member of the cabinet of ministers, the Lord High Chancellor, is in addition to being the presiding officer of the House of Lords (legislature), the leader of the House's Law Lords, and the topmost appeal court is formed from the House of Lords, etc., all of the branches of state power can be combined and coordinated in judicial directives for the good of the nation. There is no obsessive concern with the separation of powers or with keeping each branch of power in its place. Each power succeeds through cooperation rather than competition. But the legislature acts the part of exercising national sovereignty on behalf of the people.

The chief justice of the United States' Supreme Court, in reflecting not long ago on the weaknesses and lacunae in the American judicial system, remarked that it would be good if the apex were combined and cooperative like that in England, as follows:

“The absence of some official who is the counterpart of the Lord Chancellor of England is very sharply in focus for me. The Lord Chancellor in England is the highest judicial officer, but he devotes only a limited time to purely judicial duties. He is also Speaker of the House of Lords and a member of the Prime Minister's Cabinet. Thus, he has access and constant

communication with all three branches of government and can keep the executive and legislative branches fully informed on almost a day-to-day basis.”²

The experience of the British judicial system with which we have been accustomed in Burma is unlike that of the flourishing system in Britain. In Britain, it is arranged for the people to rule on the people’s law through the tiers summarized above. In Burma, there was no such structure. The priority was maintenance of law and order at low cost. Low cost meant more profit. A pacified country meant that British traders would expand business. The government had influence over judicial officers, as it arranged appointments, promotions and transfers. Judges had more regard for influential persons than for the truth. And the influential persons in government had regard for the British traders. They took orders from the government of Britain sitting in London. Therefore, even though the British judicial system in Britain consisted of refined niceties, the system introduced to Burma bit by bit lost touch with the people, as even the English writers said, such as those below.

A British barrister who lived and worked in Burma for many years criticized the British administration for being distant from the people, heartless; respected but not loved.

“Most of the British administrators whilst discharging their duties conscientiously, did so with an air of detachment, and never forgot the vast difference between themselves and the Burmese and the bond of human sympathy was lacking. Hence, the British administration,

---

² Interview with Chief Justice Warren E. Burger, *U.S. News and World Report*, December 14, 1970 [quotation in English].

efficient within limits, was soul-less. It had the respect of those it governed for its good qualities, but they were not enamoured of it.”³

Around 1922, as the British were inquiring about making reforms to the administrative machinery of Burma, a Burmese practitioner told the inquiry committee that the judicial system which the British had introduced was not suitable for Burma and had too many loopholes and definitions. He remarked that the law benefited only canny offenders.

“The Burmese people feel that there is too much of logic and too much of hairsplitting in the system of British law, and too many loop-holes and too many occasions for the benefit of the doubt. So the lawless people, the offenders, who are sharper, enjoy the advantage.”⁴

As the Special Criminal Courts’ Appeal Court Chairman, Colonel Hla Han wrote in his foreword, the Special Criminal Courts system has been trialed with the aim of the people adjudicating the people’s law, and step by step, with people becoming involved the judiciary has come closer to the people. Because Revolutionary Council members and ministers are on the Appeal Court, not only is law making state policy a success, it is also becoming equitable. And it is leading the way to a people’s judiciary on par with the excellent qualities of both Burmese tradition and those of the advanced countries in the world.

Difficulties and delays are likely when the basic intention of the Special Criminal Courts system has not yet been well understood. The Ministry of Justice and Confirming Panel [of

---

³ E.C.V. Fourcar: *I lived in Burma*, London, 1956, pp. 24–25, quoted in Maung Maung: *Law and Custom in Burma and the Burmese Family*, The Hague, 1963, p. 25 [quotation in English].

⁴ Burma Reforms Committee, *Record of Evidence*, II, Rangoon, 1922, p. 73 [quotation in English].

the Special Criminal Courts] are coordinating with relevant departments to resolve the difficulties. The system's basic intention will presumably be evident from the contents of the Appeal Court's rulings. For the intention to succeed, for the system to run smoothly, everyone with tasks to perform has to gather round and make an effort; to strive to advance from the stage of showing the way ahead to the point where the people alone adjudicate on the people's law.

...

(Words: 1431)

အယူခံ အဖွဲ့ကလည်း ၁၉၆၅ ခုနှစ်မှ ယနေ့အထိ အယူခံမှုကြီးပေါင်း ၅၉၁ ကို ကြားနာဆုံးဖြတ်ခဲ့ရာတွင်၊ အထူးရာဇဝတ်ရုံးစံနှစ် တိုးတက် အောင်မြင်စေအောင် ပြည်သူ့ တရားစီရင်ရေးစံနှစ် ကျယ်ပြန့်ကြီးထွား လာစေအောင် ဂရုမူ၍ စီရင်ထုံး ပြုခဲ့ပါသည်။ နိုင်ငံတော် မူဝါဒနှင့် တရားဥပဒေကို ညီညွတ်စေအောင် အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုဆုံးဖြတ်ရာတွင် မျှတစွာ ချိန်ဆပါသည်။ “မူဝါဒ” ကို ဆောင်ပုဒ်ပြုကာ၊ တရားဥပဒေကို ယုံကြည်၍ ထုံးတမ်းကို ဆန့်ကျင်၍၊ တကျောင်းတကျောင်း၊ တရုံးတရုံး ဆုံးဖြတ်ခြင်း အန္တရာယ်မှ ကာကွယ် ထိန်းကွပ်ရပါသည်။ တဖက်တွင်လည်း၊ နိုင်ငံခြား စီရင်ထုံး၊ ရှေးယောင်း စီရင်ထုံးပါ စကားလုံးများကို ပုံသေကားချ မှတ်ယူကာ၊ မူကို မမြင်၊ ပင်ဝန်းကျင်နှင့် အမှုအကြောင်းချင်းရာ နောက်ခံကို မကြည့်ပဲ “ဆုံးဖြတ် တတ်သည့် အလေ့အကျင့် နည်းပါး ပပျောက်လာအောင် လမ်းညွှန်သမှု ပြုရပါသည်။

အယူခံအဖွဲ့သည် ပြည်သူ့ကို ရည်စူး၍၊ ပြည်သူ့အများ နားလည်နိုင်သော စကား ဖြင့် စီရင်ထုံးပြုရန် မပြတ်ကြိုးစားခဲ့ပါသည်။ စကားလုံး အနှောင်အဖွဲ့တွင် မှီနေ သည်ဟု ထင်ရသော ရှေးထုံးအချို့ကိုလည်း တရားမျှတခြင်းနှင့် အမှန်တရားကို ရှေးရှု၍ ဖယ်ရှား နှင်းလင်းပေးပါသည်။ ယင်းသို့ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆို၊ စီရင်ထုံးဖွဲ့ရာတွင် တရားဥပဒေ၏ တည်ငြိမ်ညီညွတ်ခြင်းနှင့် တိုးတက်ခြင်းတို့ အတူတူယှဉ်နိုင်လေအောင် ကြိုးစား ဆင်ခြင်ဆုံးဖြတ်ကြပါသည်။

နိုင်ငံတော် တရားရုံးချုပ်ကလည်း အထူးရာဇဝတ်ရုံး အယူခံ အဖွဲ့၏ စီရင်ထုံး များကို ဖြန့်ချိ၍ တရားရုံးများက ကောင်းစွာ လေ့လာလိုက်နာကြရန် ညွှန်ကြား သည်ဟု သိရပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံးများတွင် အယူခံအဖွဲ့၏ စီရင်ထုံးများ ပါဝင်သဖြင့်၊ ဖြန့်ချိခြင်း ကျယ်ပြန့်ပြီး ဖြစ်သည်ဟု ယူဆနိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် အထူးရာဇဝတ်ရုံး နာယက၊ အဖွဲ့ဝင်၊ အကျိုးဆောင်များနှင့်တကွ ပြည်သူ့ တရားစီရင်ရေး စံနှစ်တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက် ကြရမည့် ပြည်သူ့ အများတို့ အလွယ်တကူ တပေါင်းတစည်း၊ လေ့လာနိုင်ရန်အတွက် အထူးရာဇဝတ်ရုံး အယူခံအဖွဲ့၏ စီရင်ထုံး များကို ရှေးချယ်စုပေါင်း၍ ဤသို့ ဖြန့်ချိခြင်းဖြစ်ပါသည်။

(ဗိုလ်မှူးကြီးလှဟန်)

၁၉၇၀ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၃၀ ရက်။

နိုင်ငံတော်တရားရုံးချုပ်

ဒေါက်တာ*မောင်မောင်၊ တရားသူကြီးချုပ်

“စေတနာ”

“အထူးရာဇဝတ်ရုံး အယူခံအဖွဲ့သည် နိုင်ငံတော် မူဝါဒကို အောင်မြင်ထိရောက် စေကာ တရားမျှတခြင်းတန်ဖိုးကို ဆောင်သော စီရင်ထုံးများကိုပြု၍၊ တရားစီရင်ရေး လမ်းညွှန်များကို ချမှတ်လျက်ရှိ၏။ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံးများတွင် ထည့်သွင်း ပေါ်ပြထားသော၊ ရံဖန်ရံခါ နိုင်ငံတော် တရားရုံးချုပ် ညွှန်ကြားလွှာဖြင့် ဖြန့်ချိ သော အထူးရာဇဝတ်ရုံး အယူခံအဖွဲ့၏ စီရင်ထုံးများကို ကောင်းစွာ လေ့လာ လိုက်နာ ကြရန် ဖြစ်ပေသည်။” ဟု တရားရုံးချုပ် စုံညီခုံရုံးက ညွှန်ပြဖူးပါသည်။ (၁)

နိုင်ငံတော်မူဝါဒဟူသည်၊ နိုင်ငံတော်၏လုံခြုံရေး၊ စည်းလုံးရေး၊ သာယာဖွံ့ဖြိုးရေး စသည်တို့ကို ရှေးရှု၍ နိုင်ငံတော် အာဏာရပ်တို့ကို ပြည်သူ့ထံမှ ခံယူသုံးစွဲရသော ပုဂ္ဂိုလ်အဖွဲ့အစည်းတို့ကို လိုအပ်သလို သတ်မှတ်သော မူဝါဒဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် တရားဥပဒေသည် ယင်းမူဝါဒနှင့်ကင်း၍ ရပ်တည်ခြင်း မပြုနိုင်သည်သာမက၊ မူဝါဒကို အောင်မြင်စေအောင် အကျိုးဆောင်ရသည်။ သို့ရာတွင် အထူးရာဇဝတ်ရုံး အယူခံ အဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌ ဗိုလ်မှူးကြီး လှဟန်က အမှာစာတွင် ညွှန်ပြသည့်အတိုင်း “မူဝါဒ” ကို ဆောင်ပုဒ်ပြုကာ တရားဥပဒေကိုလွန်၍ တကျောင်းတကျောင်း၊ တရုံးတရုံး ဆုံးဖြတ် လျှင်လည်း အန္တရာယ် ဖြစ်ပါသည်။

နိုင်ငံတော် မူဝါဒကို အောင်မြင်ထိရောက်စေကာ တရားမျှတခြင်း တန်ဖိုးကို ဆောင်သော စီရင်ထုံးများကို ပြုရာတွင်၊ အထူးရာဇဝတ်ရုံး အယူခံအဖွဲ့သည် ဦးဆောင် အဖွဲ့ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ဦးဆောင်တာဝန်ကို စီကျယ်စွာ ထမ်းဆောင်နိုင်သည့် အ ကြောင်းများတွင် အယူခံအဖွဲ့၏ ဥက္ကဋ္ဌနှင့် အဖွဲ့ဝင်အများသည် တောင့်လှန်ရေး ဧကန် စိတ်၊ အစိုးရအဖွဲ့ ဝန်ကြီးများဖြစ်ကြခြင်းသည် အဓိကကျကျပါဝင်ပါသည်။ နိုင်ငံတော် မူဝါဒကို သတ်မှတ်ရာတွင် ပါဝင်သော ပုဂ္ဂိုလ်များထက် ယင်းမူဝါဒနှင့် ရင်းနှီးသော ပုဂ္ဂိုလ်များမရှိနိုင်ပါ။ မူဝါဒကို တရားဥပဒေ အာနိသင်ဖြင့်ဆောင်မှအောင်နိုင်ကြောင်း

(၁) လက်ထောက်အမြတ်ခွန်မင်းကြီးနှင့် အောင်သိန်းကြူ၊ ရော်ဘာအက်စတိတ်၊ ၁၉၆၆ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေ လျှောက်ထားမှု ၁၊ ၂။

ကိုလည်း ယင်းပုဂ္ဂိုလ်များထက် လက်တွေ့သဘော သိနားလည်သော ပုဂ္ဂိုလ်များမရှိ နိုင်ပါ။

မြန်မာ့ရိုးရာတရားစီရင်ရေး၌လည်း၊ ဥပဒေပြုလုပ်ရာတွင်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံ တော်ရေးရာကိုစီမံခန့်ခွဲရာတွင်လည်းကောင်း ပါဝင်ကြရသော လွှတ်တော်ဝန်ကြီး များကပင် သူရင်၊ အိမ်ရှေ့ တို့၏ ဦးဆောင်မှုကိုခံ၍ အယူခံများကို စုပေါင်းကြားနာ စီရင်ကြပြီးလျှင် နိုင်ငံတော် မူဝါဒကို အောင်မြင်ထိရောက်စေကာ တရားမျှတခြင်း တန်ဖိုးကိုဆောင်သော စီရင်ထုံးများကို ပြုခဲ့ကြလေသည်။ ရပ်ရွာ၊ မြို့နယ်တို့တွင် လည်း ပြည်သူ့အကြားမှ ပေါ်ထွက်သော၊ စာပေကျမ်းဂန်အရာ လိမ္မာသော အများက ဝေးဝေးကြည့်ညှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ခုံတော်ခန့်အပ်၍ တရားစီရင်ခဲ့ကြသည် လည်းရှိလေသည်။ ယင်းသို့ဖြင့် တရားစီရင်ရေးသည် ပြည်သူနှင့် မကင်းမကွာရှိခဲ့ လေသည်။

ကျွန်တော်တို့ ယဉ်ပါးခဲ့ရသော ဗြိတိသျှ တရားစီရင်ရေး စံနစ်သည်လည်းသူ၏ ပင်ရင်း ဗြိတိန်နိုင်ငံတွင်၊ အခြေခံမှ ဗဟိုအထိ၊ ပြည်သူနှင့်သော်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတော်မူဝါဒနှင့်သော်လည်းကောင်း မကင်းမကွာဖြစ်ပေါ်လာသောစံနစ်ဖြစ်ပါ သည်။ အခြေခံတွင် ပြည်သူ (“အရပ်သား”) အကျိုးဆောင် တရားသူကြီးများ (Justices of the Peace)က ခုံရုံးများဖြင့် တရားစီရင်ကြပါသည်။ သိမ်မွေ့သော ဥပဒေပြဿနာ ပေါ်ပေါက်လျှင်၊ လုပ်ထုံးမရှင်းလင်းလျှင်၊ ဥပဒေကျမ်းကျင်သောရုံး အရာရှိ (Clerk of the Court) ကိုမေးနိုင်ကြပါသည်။ အမှုကြီးများကိုအချိန်ပြည့် တရားသူကြီးနှင့် အကျိုးဆောင် တရားသူကြီးများက ပူးတွဲ၍ ကြားနာ စီရင်ကြပါ သည်။ ပြည်သူတို့၏ ကျူးလွန်မှုများက အများအမှန် ခံခဲ့ကြရကာ အချိန်ပြည့် တရားသူကြီးက ဥပဒေကြောင်းအထောက်အကူ ပြုသည်လည်း ရှိပါသည်။ အချိန်ပြည့် တရားသူကြီးများသည်လည်း တရားရေးဝန်ထမ်း အဖြစ် အဆင့်ဆင့် တက်လာသူ များမဟုတ်ကြ။ ပြည်သူ့အကြားမှ ရွေးချယ်ခန့်အပ်ခြင်းခံရသော ဥပဒေပညာ ရှင်များဖြစ်ကြသဖြင့် ပြည်သူ့ဘဝနှင့် နီးကပ်ခဲ့ကြသူများ ဖြစ်ကြပါသည်။

ဗြိတိန်နိုင်ငံတရားစီရင်ရေး စံနစ်တွင် ဗဟို၌ ဖွဲ့စည်းပေါင်းစပ်ထားပုံသည် အထူး စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းပါသည်။ အစိုးရအဖွဲ့တွင် တရားရေးဝန်ကြီး ဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်ကို သမိုင်းဝင်ဘွဲ့ဖြစ်သော (Lord High Chancellor) ဟုခေါ်ပါသည်။ ယင်းပုဂ္ဂိုလ် သည် အာဏာရပါတီဝင်ဖြစ်၍ ရွေးကောက်ပွဲတွင် ယှဉ်ပြိုင်အနိုင်ရခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပါ သည်။ တရားရေး ဝန်ကြီးဖြစ်သည်နှင့် အထက်လွှတ်တော် (House of Lords) သို့ပြောင်းရွှေ့တင်ပို့ခြင်းခံရကာ၊ ယင်းလွှတ်တော်၏ ရာထူးပာလျောက် နားကဖြစ် လာပါသည်။ အထက်လွှတ်တော်တွင် ပါဝင်သောတရားဝန်ကြီး ၉ ဦး (Law Lords)

နှင့် တရားရေးဝန်ကြီး (Lord High Chancellor) တို့သည် နိုင်ငံ၏ အမြင့်ဆုံး သောအယူခံ တရားရုံး ဖြစ်ပြန်ပါသည်။ ထိုမျှသာမကယေး၊ တရားရေးဝန်ကြီးသည်၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် (Supreme Court) ၏ ဦးဆောင်နာယကတစ်ဦးဖြစ်သည့်ပြင် တရားလွှတ်တော်ချုပ်တွင် ပါဝင်သော တရားမ အယူခံဆက်ဆိုင်ရာဌာန၏ နာယက တရားသူကြီးလည်း ဖြစ်ပြန်ပါသည်။ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၏ နာယကအဖွဲ့တွင် အယူခံဌာန၊ မူလဌာနများ၏ အကြီးအကဲများလည်း ပါဝင်ကြပါသည်။

ထိုသို့လျှင်၊ ဗဟို အစိုးရဝန်ကြီးအဖွဲ့ဝင် တရားရေးဝန်ကြီးသည် အထက်လွှတ် တော် (ဥပဒေပြုအဖွဲ့) ၏ နာယကဖြစ်သည့်ပြင် ယင်းလွှတ်တော် တရားဝန်ကြီး များ၏ ဦးစီးဖြစ်ခြင်း၊ အမြင့်ဆုံး အယူခံရုံးသည် အထက်လွှတ်တော်၌ တည်ခြင်း စသည်တို့ကြောင့် တရားစီရင်ရေး လမ်းညွှန်မှုတွင်နိုင်ငံတော်၏ အာဏာရပ်အားလုံး စုပေါင်းညှိနှိုင်း၍ နိုင်ငံတော်၏ အကျိုးကိုပြုနိုင်ကြလေသည်။ အာဏာရပ်တို့ကို သီးသီးခြားခြားထားမှသာ၊ အာဏာတရပ်က တရပ်ကို စောင့်ကြပ်ထိန်းသိမ်းနိုင်မည် ဟူသော အယူအဆ အစွဲအလန်းမရှိချေ။ အာဏာချင်း ပြိုင်ခြင်းထက်၊ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် အောင်စေသည်။ နိုင်ငံတော်၏ အချုပ်အချာ အာဏာကို ဥပဒေပြုလွှတ်တော်က ပြည်သူတို့ကိုယ်စား သုံးစွဲသည်ဟူသောမူကို သရုပ်ဆောင်သည်။

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ တရားလွှတ်တော်ချုပ် တရားသူကြီးချုပ်က အမေရိကန်နိုင်ငံတွင် ကျင့်သုံးနေသော တရားစီရင်ရေး စံနစ်၏ ပျော့ကွက်၊ ဟာ ကွက်များကို မကြာမီက သုံးသပ်ရာတွင် အင်္ဂလန်နိုင်ငံမှာကဲ့သို့ ထိပ်ပိုင်းတွင် ပူးပေါင်းညှိနှိုင်းခြင်းရှိလျှင် ကောင်းမည် ဟု အောက်ပါကဲ့သို့ မှတ်ချက်ပြုခဲ့လေ သည်။—

“The absence of some official who is the counterpart of the Lord Chancellor in England is very sharply in focus for me. The Lord Chancellor in England is the highest judicial officer, but he devotes only a limited time to purely judicial duties. He is also Speaker of the House of Lords and a member of the Prime Minister's Cabinet. Thus, he has access and constant communication with all three branches of government and can keep the executive and legislative branches fully informed on almost a day-to-day basis.” (၂)

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ယဉ်ပါးလိုက်ရသော ဗြိတိသျှ တရားစီရင်ရေးစံနစ်သည် ဗြိတိန် နိုင်ငံ၌ဖြစ်ထွန်းသောစံနစ်နှင့် လက်တွေ့တွင် မတူပါ။ ဗြိတိန်နိုင်ငံတွင် ပြည်သူ

(၂) Interview with Chief Justice Warren E. Burger, U.S. News and World Report, December, 14, 1970.

တရားကိုပြည်သူတို့ စီရင်နိုင်ရန် အထက်၌ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ဖော်ပြထားသည့် အတိုင်း၊ အဆင့်ဆင့်တွင် စီစဉ်ထား၏။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ယင်းသို့ ဖွဲ့စည်းပေးခြင်းမပြု။ စရိတ်ကျဉ်းကျဉ်းနှင့် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးကို ထိန်းသိမ်းနိုင်ဖို့က အဓိကဖြစ်သည်။ စရိတ် ကျဉ်းမှအမြတ်ပိုမည်။ နိုင်ငံငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှု ပြုတိကျကုန်သည်ကြီးများ ကူးသန်းရောင်း ဝယ် ထုတ်လုပ်တင်ပို့ခြင်း တွင်ကျယ်မည်။ တရားရေးဝန်ထမ်းများကို ခန့်ထားတိုးမြှင့် ပြောင်းရွှေ့ပေးနိုင်ခြင်းဖြင့် အစိုးရတွင် သြဇာရှိသည်။ တရားသူကြီးများသည် အမှန် တရား၏ မျက်နှာထက်၊ သြဇာရှိသူ၏ မျက်နှာကို ကြည့်ရသည်။ သြဇာရှိသူ အစိုးရကလည်း ပြုတိကျကုန်သည်ကြီးများ၏ မျက်နှာကို ကြည့်ရသည်။ လန်ဒန်မြို့ ရုံးထိုင် ပြုတိကျအစိုးရထံမှ အမိန့်နာခံရသည်။ ထို့ကြောင့် ပြုတိကျ တရားစီရင်ရေး စံနစ်သည် ပြုတိကျနိုင်ငံ၌ သိမ်မွေ့ကောင်းမွန် ချောမောသည်များ ရှိစေကာမူ၊ မြန်မာ နိုင်ငံသို့ သွင်းယူလာသော စံနစ်သည်ကား ပြည်သူနှင့် တစတစ ကင်းကွာလာ ခဲ့သည်ကို အင်္ဂလိပ်လူမျိုး ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်များကပင် အောက်ပါကဲ့သို့ ဆိုကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် နှစ်ပေါင်းများစွာ နေထိုင်လုပ်ကိုင်ခဲ့သော ပြုတိကျလူမျိုး ဝတ်လုံ တဦးက၊ ပြုတိကျ အုပ်ချုပ်ရေးသည် ပြည်သူနှင့် ကင်းကွာသည်၊ နှလုံးသားမပါ၊ ပြည်သူက လေးစားပါ၏။ မချစ်ခင်ဟု ဝေဖန်ခဲ့ဖူးသည်။

"Most of the British administrators whilst discharging their duties conscientiously, did so with an air of detachment, and never forgot the vast difference between themselves and the Burmese and the bond of human sympathy was lacking. Hence, the British administration, efficient within limits, was soul-less. It had the respect of those it governed for its good qualities, but they were not enamoured of it." (၃)

၁၉၂၂ ခုနှစ်လောက်တွင် မြန်မာပြည် အုပ်ချုပ်ရေး ယန္တရားကို ပြုပြင်ရေး အတွက် ပြုတိကျတို့က စုံစမ်းလေ့လာခဲ့ရာ၊ လေ့လာရေး ကော်မတီသို့ မြန်မာ ပညာရှိတဦးက၊ ပြုတိကျတို့ယူလာသော တရားစီရင်ရေး စံနစ်သည် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ဆီလျော်ခြင်းမရှိ၊ ဟာကွက်တွေ၊ စကားလုံး အမိန့်ယံ ဖွင့်ဆိုချက်တွေ များလွန်း သည်။ ဥပဒေကို ချိုးဖောက်သော လူရည်လည်များကိုသာ အကျိုးပြုသည်ဟု မှတ် ချက်ပေးခဲ့ဖူးသည်။

"The Burmese people feel that there is too much of logic and too much of hairsplitting in the system of British law,

(၃) E. C. V. Fourcar: *I Lived In Burma* London, 1956, pp. 24-25, quoted in Maung Maung: *Law and Custom in Burma and the Burmese Family*, The Hague, 1963, p. 25.

and too many loop-holes and too many occasions for the benefit of the doubt. So the lawless people, the offenders, who are sharper, enjoy the advantage." (၄)

အထူးရာဇဝတ်ရုံး အယူခံအဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌ ပိုလ်ဗူးကြီး လှဟန်က အမှာစာတွင်ရေးသည့် အတိုင်း၊ ပြည်သူတရားကို ပြည်သူက စီရင်နိုင်ရန် ဦးတည်ချက်ဖြင့် အထူးရာဇဝတ်ရုံး စံနစ်ကို စမ်းသပ်ဖော်ထုတ်ရာတွင် အဆင့်ဆင့်၌ ပြည်သူများ ပါဝင်လာခြင်းဖြင့် တရားစီရင်ရေးသည် ပြည်သူနှင့် ပိုမိုနီးကပ်လာပါသည်။ အယူခံအဖွဲ့တွင် တော်လှန်ရေးကောင်စီဝင်၊ ဝန်ကြီးများပါဝင်ကြခြင်းကြောင့်၊ နိုင်ငံတော်မူဝါဒကို တရားဥပဒေက အောင်မြင်စေအောင် အကျိုးဆောင်သည့်ပြင်၊ မျှတညီညွတ်ခြင်း လည်းဖြစ်ပေပါသည်။ မြန်မာ့ရိုးရာမှ ကောင်းမြတ်သည်တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ ကမ္ဘာ တိုးတက်သော နိုင်ငံများမှ ကောင်းမြတ်သည်တို့နှင့်လည်းကောင်း ကိုက်ညီသော ပြည်သူတရားစီရင်ရေးသို့ လမ်းပြရွှေ့ဆောင်ခြင်းလည်းပြုပါသည်။

အထူးရာဇဝတ်ရုံးစံနစ်၏ အရင်းခံစေတနာကို ကောင်းစွာ သိနားလည်ခြင်းမရှိ ကြသေး၍ ကော်မတီကြီးကြားသည်များ ရှိတန်သရွေ့ ရှိပါလိမ့်မည်။ ယင်းအခက်အခဲ များကို တရားရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် အတည်ပြုအဖွဲ့တို့က သက်ဆိုင်ရာ ဌာနများနှင့် ညှိနှိုင်း၍ ပြေလည်စေလျက်ရှိပါသည်။ အယူခံအဖွဲ့၏ စီရင်ထုံးများတွင်လည်း စံနစ်၏ အရင်းခံစေတနာ ဖော်လင့်ထင်ရှားလိမ့်မည်ဟု ယူဆရပါသည်။ စေတနာထိရောက် အောင်မြင်စေအောင်၊ စံနစ် ချောမော ပြေပြစ်စေအောင်၊ လုပ်ဆောင်ရသူတို့ အားလုံးဝိုင်း၍ ကြိုးစားကြရန် ဖြစ်ပါသည်။ လမ်းပြရွှေ့ဆောင်ခြင်းမှတစ်ဆင့် ပြည်သူ တရားကို ပြည်သူတို့သာ စီရင်သည်အထိ တက်လှမ်းကြရန်ဖြစ်ပါသည်။

အထူးရာဇဝတ်ရုံး အယူခံအဖွဲ့၏ စီရင်ထုံးများကို ရွေးချယ်၍ ဤစာအုပ်ကို ပြုစုရိုက်နှိပ်ရာတွင် ပါဝင်ကြသော အယူခံအဖွဲ့ အတွင်းဝန် ဦးခင်မောင်သန်း၊ တရားရုံး ချုပ် ဒုတိယအတွင်းဝန် ဦးကျော်ညွန့်၊ လက်ထောက် အတွင်းဝန် ဦးချစ်ဆောင် မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံးများ စာတည်း ဦးထင်ညွန့်နှင့် စာပြုများဖြစ်ကြသော ဦးဝင်းကြည်နှင့် ဒေါ်တင်ထင်မြင့်၊ ဗဟိုပုံနှိပ်စိုက်မှု မိတ်ဆွေများအား၊ ကျေးဇူး တင်ပါသည်။

မောင်မောင်။

၁၉၇၀ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၃၁ ရက်။

(၄) Burma Reforms Committee, *Record of Evidence*, II, Rangoon, 1922, p. 73.